

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler
Øyvind Breivik

Telefon
22055417

Vår dato
15.01.2007

Deres dato
15.11.2006

Vår referanse
2006/12213-3 A54

Deres referanse

Høringsuttalslse - forslag til endring i fagskoleloven

Kunnskapsdepartementets brev datert 15.11.2006 med forslag til endringer i fagskoleutdanningen er mottatt og behandlet.

Fylkesrådmannen Akershus anser enkelte av de endringer som er foreslått som vesentlige og ønsker å legge dette frem til politisk behandling. Saken vil bli behandlet i yrkesopplæringsnemnda den 05.02.2007 og hovedutvalg for utdanning og kompetanse den 06.02.2007. Saksfremlegg med administrasjonens innstilling vedlegges dette brev. Protokoll fra nevnte møter oversendes departementet.

Fylkesrådmannen i Akershus vil særlig kommentere to områder som det antas vil ha stor betydning for fagskolenes drift og organisering.

- Fagskoleutdanningen skal bygge på videregående opplæring i *aktuelt fagområde* eller tilsvarende realkompetanse. Dette er vesentlig forutsetning som, etter fylkesrådmannen, må komme til uttrykk i formålsparagrafen. En slik presisering vil underbygge progresjon i utdanningen fra videregående skole til fagskole. Læreplanene må inneholde en nærmere utdyping av hva som vil være aktuelt fagområde.
- Fylkeskommunen er øverste forvaltningsorgan til fylkeseide fagskoler. Drift av fagskole må organiseres tilsvarende andre fylkeskommunale virksomheter. Et driftsstyre sammensatt av eiere, ansatte og studenter kan tillegges driftsansvar, men det er viktig at et slikt driftsstyre ikke kan overprøve overordnet politisk vedtak fattet av fylkesting. Fylkesrådmannen vil anbefale at teksten departementet foreslo ved fastsetting av fagskoleloven i 2003 benyttes. Det er gitt utfyllende kommentarer i saksfremlegget i avsnittet "Organisasjon og ledelse - §3" på side 4.

Det vises til "Fylkesrådmannens vurderinger og anbefalninger" side 6 i vedlagte saksfremlegg for øvrige høringskommentarer og utfyllende kommentarer gitt under "Forslag til endringer i lovtekst" side 3 i samme saksfremlegg.

Med vennlig hilsen

Alf Skaset
fylkesdirektør

Ingunn Øglænd Nordvold
ass. fylkesdirektør

Vedlegg : Saksfremlegg 2006/12213-2
"Høring – forslag til endring i lov om fagskoleutdanning"

Dato: 14.12.2006
Arkivref: 2006/12213-2

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	06.02.2007
	Yrkesopplæringsnemnda	05.02.2007

Høring - forslag til endring i lov om fagskoleutdanning

Innstilling

Akershus fylkeskommene gir følgende høringsuttalelse:

- *§ 1 - Lovens formål og virkeområde*
For å være sikker på at fagskoleutdanningen er på nivå over videregående opplæring bør det presiseres at fagskoleutdanningen skal bygge på videregående opplæring i *det aktuelle fagområdet* eller tilsvarende realkompetanse.
- *§ 2 - Godkjenning*
Forslaget om at tilbyder av fagskoleutdanninger under visse vilkår kan få fullmakt til å opprette og legge ned fagskoleutdanninger, forutsatt at fagskolene har tilfredsstillende system for kvalitetssikring, støttes
- *§ 3 - Organisasjon og ledelse*
Gjennom dette forslag loven blir Fylkestinget som skoleeier satt på sidelinjen i utvikling og drift av egen fagskoleutdanning. Forslaget om at også fylkeskommunale tilbydere av fagskoleutdanning skal ha eget styre som øverste styringsorgan, erstattes med:
I de tilfeller hvor stat, fylkeskommune eller kommune er eier av utdanningsinstitusjonene, er vedkommende forvaltningsnivå øverste ansvarlig, og kan selv organisere driften slik det finner det hensiktsmessig innenfor de rammer loven fastsetter.
- *§ 8 - Statlig tilskudd til fagskoleutdanning*
Forslaget om at bare tilbydere av fagskoleutdanninger som er godkjent etter denne loven gis statlig tilskudd, støttes.

Når loven nå åpner for at flere utdanninger enn i dag skal kunne gis tilskudd, f.eks. fagskoleutdanning i helsefag, må de statlige bevilgninger til fagskoleutdanning økes, og at det blir en statlig finansiering til andre godkjente fagskoleutdanninger enn de tekniske.

- *§ 9 - Om egenbetaling*
Forslaget om at fagskoleutdanninger som gis statlig tilskudd, og som forutsettes å være gratis, medfører at tilbyder ikke samtidig kan kreve egenbetaling, støttes.

I de tilfelle næringslivet etterspør spesialtilpassede utdanningsmodeller, som ofte er mer kostnadskrevenne enn ordinære fagskoleutdanninger, må det i slike tilfelle være åpning for at fagskolene kan ta egenbetaling som dekker ekstrakostnadene.

- § 10 - Beskyttelse av betegnelsen fagskoleutdanning og fagskole
Forslaget om at betegnelse fagskoleutdanning og fagskole beskyttes, og kan bare benyttes om utdanninger og tilbydere som har godkjenning etter denne loven, støttes.

Viktige punkter i saken

I Innst. O. nr.1 (2004-2005) ba Stortingets kirke, utdannings- og forskningskomité (KUF-komiteen) departementet legge fram en sak om avklaring av finansieringsordningen for alle godkjendte fagskoler og med avklaring av forholdet mellom videregående skoler og fagskoler. Komiteen ba departementet vurdere om all yrkesrettet utdanning utover videregående opplæring bør forankres i fagskoleloven, og uttalte at en på denne måten vil få et ryddig og oversiktlig system for både tilbydere og studenter.

Akershus fylkeskommune tilbyr idag fagskoleutdanning (teknisk fagskole) ved Rud videregående skole innen studieretning Elkraft. Det er innledet et samarbeid mellom Rud videregående skole og fagskolen i Gjøvik.

Saksredegjørelse

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning av 20. juni 2003 på høring, med høringsfrist 15. januar 2007. Fylkeskommunen er høringsinnstans.

Med endringsforslagene ønsker departementet å klargjøre fagskoleutdanningen plassering i utdanningssystemet. Departementet ønsker å tydeliggjøre at utdanningene er korte yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdannelsen skal ha et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Fagskoleutdanning er et alternativ til høyere utdanning, og representerer påbyggingsstudier til yrkesrettet utdanning.

Forslagene til endring i lov om fagskoleutdanning omfatter bl.a følgende:

- lovens formål og virkeområde
- godkjenning
- organisering og ledelse
- offentlig tilskudd til fagskoleutdanning
- egenbetaling
- beskyttelse av betegnelse "fagskoleutdanning" og "fagskole"

Premisser og problemstillinger

Bakgrunn

I Innst. O. nr.1 (2004-2005) ba Stortinget kirke, utdannings- og forskningskomité (KUF-komiteen) departementet legge fram en sak om avklaring av finansieringsordningen for alle godkjendte fagskoler og med avklaring av forholdet mellom videregående skoler og fagskoler. Komiteen ba departementet vurdere om all yrkesrettet utdanning utover videregående opplæring bør forankres i fagskoleloven, og uttalte at en på denne måten vil få et ryddig og oversiktlig system for både tilbydere og studenter.

I Innst. O. nr. 78 (2002-2003) viste komiteen til at fagskoleutdanning skal være et alternativ til høyere utdanning og skal synliggjøre kortere yrkesrettede utdanninger som et reelt alternativ til de lengre utdanningsløpene. Fagskoleutdanning skal bygge på videregående opplærings nivå eller tilsvarende realkompetanse. Flere av de godkjente fagskoleutdanningene representerer påbyggingsstudier av særlig interesse for fagarbeidere og helse- og omsorgsarbeidere med videregående opplæring, men uten generell studiekompetanse. Med nivåkrav til utdanningene og en tidsramme på et halvt til to år har de en annen profil enn studieløp ved universiteter og høyskoler, der bachelorgraden med tidsramme på tre år er rammen rundt de fleste grunnstudier.

NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) skal foreta en faglig vurdering av studietilbudet ved fagskolene som at utdanningstilbudet ligger over videregående opplærings nivå. NOKUT må også vurdere om utdanningen holder tilstrekkelig kvalitet og at tilbyder oppfyller formelle krav i loven med tilhørende forskrift, herunder krav til læringsmiljøet. Det kreves godkjenning etter en utdanningslov for at studentene skal få lån og stipend gjennom Statens lånekasse for utdanning.

I forbindelse med det foreberedende arbeidet i saken nedsatte departementet en refereansegruppe. Uttalen fra denne gruppen, i tillegg til erfaringer fra NOKUT, danner grunnlaget for departements forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning.

Forslag til endringer i lovtekst

Lovens formål og virkeområde - § 1

Kunnskapsdepartementet foreslår å endre gjeldene formålsparagraf, slik at tre sentrale formål med loven uttrykkelig angis i bestemmelsen:

- Hva slags utdanning loven legger til rette for
- At studentene skal ha tilfredsstillende vilkår
- at loven sikrer god kvalitet ved disse utdanningene

I forslag til ny ordlyd i formålsparagrafen foretas det en definisjon av fagskoleutdanning; Korte yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang tilsvarende minimum et halvt studieår og maksimum to studieår. Med yrkesrettet utdanning menes utdanning som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak.

Det bør sikres høy kvalitet på all fagskoleutdanning, og det bør ikke være tvil om hvilke inntaksgrunnlag studentene skal ha før de kan starte en fagskoleutdanning. For å være helt sikker på at fagskoleutdanningen er på nivå over videregående opplæring foreslår fylkesrådmannen en presisering ved at fagskoleutdanningen skal bygge på videregående opplæring *i det aktuelle fagområdet* eller tilsvarende realkompetanse.

Godkjenning - §2

Fra skoleåret 2006 – 2007 er det krav om at alle fagskoleutdanninger skal godkjennes av NOKUT. Dette har ført til lange og ressurskrevende søknads- og godkjenningsprosedyrer for hver enkelt utdanning.

Fylkesrådmannen er positiv til at det nå foreslås at tilbyder av fagskoleutdanninger under visse vilkår kan få fullmakt til å opprette og legge ned fagskoleutdanninger, forutsatt at fagskolene har tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Organisasjon og ledelse - § 3

Ved fastsetting av fagskoleloven i 2003 (OT.prp. nr. 32 (2002-2003)) foreslo departementet at det ikke var krav om eget styre for fagskolene i de tilfeller hvor stat, fylkeskommune eller kommune er eier av utdanningsinstitusjonene. Departementet mente at vedkommende forvaltningsnivå vil være øverste ansvarlig, men kan selv organisere driften slik det finner det hensiktsmessig innenfor rammer loven fastsetter. I Innst.O.nr. 78 (2002-2003) fra KUF-komiteen ble imidlertid departementets forslag endret slik at slik at det stilles krav om at også tilbydere eid av stat, fylkeskommune eller kommune skal ha et styre som øverste ansvarlig styringsorgan.

Sitat fra forslag til endring av lov om fagskoleutdanning §3, første og andre ledd;

Tilbyder av fagskoleutdanning skal ha et styre på minst 5 medlemmer, og er øverste styringsorgan for fagskolen.

Styret er ansvarlig for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for godkjenningen, at alle vilkår for eventuell offentlig tilskudd overholdes og at virksomheten for øvrig drives i samsvar med gjeldende lover og regler. Styret er ansvarlig for at de opplysninger som blir gitt godkjenningsorganet og utdanningssøkende, er korrekte og fullstendige.

Tilbyder av fagskoleutdanning skal ha en administrativ og faglig ledelse som skal stå for den daglige driften av utdanningen innefor de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den administrative og faglige ledelse ansettes av styret.

Departementet begrunner kravet om å ha et styre som øverste ansvarlige styringsorgan i at ansvaret for godkjent fagskoleutdanning må plasseres og organiseres på en tydelig måte. Dette er imidlertid ikke drøftet særskilt i forhold til fylkeskommuner som tilbydere av fagskoleutdanninger. Bestemmelsen berører, og kan være problematisk i forhold til, styringsformen i en fylkeskommune. Dette bør være nærmere utredet, herunder hvilke aktuelle rettsgrunnlag for å opprette et styre som kan tilfredsstille forslaget. Det bør da også tas stilling til om et styre opprettet etter kommuneloven § 11 kan tilfredsstille kravet om å være øverste ansvarlige styringsorgan. Det pekes også på at kravet om minst fem medlemmer går lenger enn kommuneloven § 11 nr 1.

Fylkesrådmannen vil sterkt anbefale at den teksten som departementet foreslo ved fastsetting av fagskoleloven i 2003, tas inn igjen i § 3 Organisasjon og ledelse ved endring av fagskoleloven:

I de tilfeller hvor stat, fylkeskommune eller kommune er eier av utdanningsinstitusjonene, er vedkommende forvaltningsnivå øverste ansvarlig, og kan

selv organisere driften slik det finner det hensiktsmessig innenfor rammer loven fastsetter.

De ulike fagskoler vil da kunne tilpasset den organiseringsform som praktiseres av de ulike fylkeskommuner. Akershus fylkeskommune organiserer de videregående skole, folkehøgskoler, fagopplæring, tannhelse m.m. som selvstendige virksomheter med egen virksomhetsleder, tilsatt administrativt av fylkesrådmann.

Statlig tilskudd til fagskoleutdanning - § 8

Det er forslag om en ny paragraf, der det foreslås at bare tilbydere av fagskoleutdanninger som er godkjent etter denne loven gis statlig tilskudd støttes.

Hittil er det i hovedsak bare gitt statlig tilskudd til teknisk fagskoleutdanning. Ved omlegging av finansieringsordningen for teknisk fagskole i 2003 ble rammeoverføringene til fylkeskommunene redusert tilsvarende kostnader fylkeskommunene hadde til fagskoleutdanning (ca. 270 mill kroner). Disse midlene ble da omfordelt og brukt som et statlig finansiering pr. student i godkjent fylkeskommunal teknisk fagskoleutdanning.

Når loven nå åpner for at flere utdanninger enn i dag skal kunne gis tilskudd, f.eks. fagskoleutdanning i helsefag, må de statlige bevilgninger til fagskoleutdanning økes, og at det blir en statlig finansiering også til andre godkjente fagskoleutdanninger enn de tekniske.

Om egenbetaling - § 9

Forslag om en ny paragraf med følgende ordlyd:

Tilbydere av fagskoleutdanning kan bare kreve egenbetaling fra studenter i den grad det ikke ved tildeling av statstilskudd er forutsatt at utdanningen skal være gratis.

Tilbydere av fagskoleutdanning skal la statstilskudd og egenbetaling fra studentene komme studentene til gode. Tilbydere som mottar statstilskudd, kan ikke gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående.

Departementet kan fastsette forskrift om tilbyderes adgang til å ta egenbetaling fra studenter og om adgangen til å kreve inn andre utgifter knyttet til studiene.

Det normale bør være at fagskoleutdanninger, som gis statlig tilskudd og som forutsettes å være gratis, medfører at tilbyder ikke samtidig kan kreve egenbetaling.

Samtidig etterspør næringslivet spesialtilpassede utdanningsmodeller, og disse vil ofte være mer kostnadskrevende enn ordinære fagskoleutdanninger. I slike tilfeller må det i loven være åpning for at fagskolene kan ta egenbetaling som dekker ekstrakostnadene.

Beskyttelse av betegnelsen fagskoleutdanning og fagskole – Registrering i Enhetsregisteret - § 10

I en ny § 10 i loven foreslår departementet beskyttet at betegnelsene fagskoleutdanning og fagskole bare kan benyttes om utdanninger og tilbydere som har godkjenning etter denne loven.

Fylkesrådmannen vurderinger og anbefalinger

Fylkesrådmannen tilrår de foreslåtte endringer i formålsparagraffen, dette gjelder særlig en presisering at fagskoleutdanningen skal bygge på videregående opplæring i det aktuelle fagområde eller tilsvarende realkompetanse.

Fylkesrådmannen er positiv til forslaget om at tilbydere av fagskoleutdanninger, under visse vilkår, kan få fullmakt til å opprette og legge ned fagskoleutdanninger. Dette forslaget forutsetter at fagskolene har tilfredsstillende system for kvalitetssikring.

Det er viktig at fylkeskommunen er øverste forvaltingsorgan til fylkeseide fagskoler. Drift av fagskole må kunne organiseres tilsvarende annen fylkeskommunal virksomhet. Et driftsstyre sammensatt av eiere, ansatte og studenter kan tillegges et driftsansvar, men det er viktig at et slikt styre ikke kan overprøve overordnet politiske vedtak fattet av fylkesting.

Fylkesrådmannen synes det er naturlig at kun tilbydere av fagskoleutdanning hvor NOKUT har godkendt utdanningstilbudet støttes økonomisk.

Det er viktig at en fagskole gis mulighet til å tilpasse utdanning ut fra næringslivets behov. Dette vil kunne medføre at fagskolen helt eller delvis må kunne ta betalt for særskilt tilrettelagt opplæring. Likeledes støtter fylkesrådmannen forslaget om at ev. egenbetaling må komme studentene tilgode.

Fylkesrådmannen tilrår en beskyttelse i lovs form av betegnelsene fagskole og fagskoletilbud.

Oslo, 14.12.2006

Harald Horne
fylkesrådmann

Saksbehandler: Øyvind Breivik

Utrykte vedlegg: Brev fra Kunnskapsdepartementet datert 14.11.2006
”Høring – forslag til endring i lov om fagskoler”